

Ortogeneze - je „řízena“?

Problém resp. myšlenka ortogeneze bývá většinou chápána jako otázka po tom, jak a čím je evoluce (geneze, zrod všeho organicky nového) „řízena“. Takto je ovšem celá otázka špatně, chybně položena, protože se hledá něco, nač bychom vše ergo „zdánlivě“ nového mohli převést, z čeho bychom mohli každou „novost“ odvodit, ergo jak ji pochopit jako „ne-novou“. Každá geneze, každá emergence nového se při svém uplatnění, tj. při svém uskutečňování musí nutně nějak orientovat na okolnostech, podmínkách, prostě na danostech, do nichž „přichází“ (jako nová), které musí nějak respektovat, jimž se musí přizpůsobovat a z nichž musí vybírat také „materiál“ ke svému uskutečňování, tj. růstu a fungování. Ovšem při všem tomto zdůrazňování důležitosti „prostředí“ nikdy nesmí upadnout v zapomnění ta základní skutečnost, že ono vskutku nové není nikdy následkem ani produktem toho, co tu bylo a je dříve, tedy toho již jsoucího, již předtím uskutečněného a svým způsobem trvajících, přetrvávajících (takže právě jako „materiál“ nebo vhodné okolnosti může sloužit).

(Písek, 130902-2.)